

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ ОДЕСЬКИЙ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**
Центр заочної форми навчання
Кафедра бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит і оподаткування підприємницької діяльності»

на тему: «Облік, контроль і аналіз заробітної плати на підприємстві:
теорія та практика на прикладі підприємства «Лего Україна»

Виконавець:

студентка 6 курсу 1 групи ЦЗФН
Діденко Валерія Олександрівна

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент

Черкашина Тетяна Володимирівна

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Важливою складовою аналізу кожного підприємства є трудомісткість та продуктивність праці. Заробітна плата – це дуже важлива складова обліку, яка допомагає підвищити продуктивність праці, а отже, допомагає ефективніше використовувати робочий час і збільшувати виробництво продукції.

Кожна людина ходить на роботу для того, щоб отримати дохід. Коли працівник сумлінно та якісно виконує свою роботу, то він заслуговує та сподівається на якісь додаткові виплати у вигляді премії. Якщо не заохочувати працівника, то у нього погіршується моральний стан і зникає будь-яке бажання робити свою роботу «на максимум». Тому, чим вище дохід, тим вище мотивація та якість роботи працівників.

Заробітна плата містить у собі багато показників, що підлягають обліку. Найважливіші показники: чисельність працівників, витрати робочого часу, кваліфікація працівників, нарахування премій, лікарняних, відпускних, кількість продукції(послуг), яку виготовили(надали) та інші. Завдяки цим даним, можна зробити аналіз забезпеченості підприємства робочою силою, аналіз використання фонду робочого часу, аналіз продуктивності праці. Оцінка використання трудових ресурсів дає змогу виявити недоліки у роботі та їх причини, таким чином з'являється можливість змінити ситуацію у кращий бік для підприємства.

Облік розрахунків з оплати праці необхідно вести згідно чинного законодавства. Потрібно офіційно працевлаштовувати людей, сплачувати податки та правильно вести облік. Від факторів, які наведено вище, залежить соціальне забезпечення працівників та економічний стан України. Вихід на нарахування заробітної плати без ухилення від сплати податків та умисного заниження фінансових показників підприємства призведе до розвитку інвестиційного середовища, як на внутрішньому ринку, так і серед іноземних інвесторів. Це, в свою чергу, призведе до значного зростання інвестицій у валюті та підвищення статусу українських підприємств на міжнародній арені. При цьому, не менш важливо пояснювати працівникам значимість офіційної заробітної плати та можливостей, пов'язаних з цим. З цього я можу зробити висновок, що заробітна плата займає одне з центральних місць у системі бухгалтерського обліку. Усе вище згадане доводить значну роль та значення теми моєї дипломної роботи. Дана тема є актуальною для сьогодення, для економічного піднесення України та для удосконалення діяльності кожного підприємства.

Мета і завдання дослідження. Мета дипломної роботи – це закріплення теоретичних знань щодо вибраної теми та удосконалення розрахунків з оплати праці на підприємстві.

Для того, щоб досягти мети, були поставлені наступні завдання:

- розглянути економічну сутність обліку розрахунків з оплати праці;
- роздивитися організаційно-економічну структуру вибраного підприємства;
- визначити принцип та метод обліку заробітної плати на підприємстві;
- вивчити систему внутрішнього контролю заробітної плати;
- розглянути звіт про фінансовий результат за 2021 рік підприємства;

- проаналізувати ефективність використання витрат на оплату праці, облік розрахунків з оплати праці та утримань із заробітної плати;
- розрахувати продуктивність та трудомісткість праці;
- побудувати таблиці на основі даних підприємства, виявити недоліки та сильні сторони в нарахуванні заробітної плати;
- надати пропозиції щодо удосконалення та контролю обліку розрахунків з оплати праці.

Об'єкт і предмет дослідження. Об'єктом дослідження дипломної роботи є процеси та організація обліку розрахунків з оплати праці та економічний аналіз заробітної плати на підприємстві.

Предметом дослідження є нормативно-правові, методичні, теоретичні, документальні та організаційні засади бухгалтерського обліку заробітної плати на підприємстві ТОВ «Лего Україна».

Методи дослідження. Методи дослідження, які використовувалися у кваліфікаційній роботі:

- економіко-статистичний метод. Цей метод допоміг виявити закономірності та тенденції важливих показників;
- абстрактно-логічний метод – допоміг сформулювати висновки, гіпотези та рекомендації щодо удосконалення обліку розрахунків з оплати праці;
- системний аналіз – установив структурні зв'язки та деталізував об'єкт дослідження;
- синтез – об'єднав окремі елементи в єдине ціле;
- монографічний метод дав змогу виявити сильні та прогресивні сторони підприємства;
- порівняння. За допомогою цього методу виявила причинно-наслідкові зв'язки між показниками.

Інформаційною базою дослідження є Кодекс законів про працю України, Укази Президента, електронні ресурси з мережі Інтернет, документи та звітності обраного підприємства, статті економістів, підручники про загальні положення обліку та оподаткування, Податковий Кодекс України, Постанови Уряду, Міжнародні стандарти фінансової звітності, Міжнародні стандарти аудиту, навчальні посібники, праці іноземних вчених з питань обліку та оподаткування.

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (53 найменування) та 13-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 96 сторінок. Основний зміст викладено на 90 сторінках. Робота містить 19 таблиць, 5 рисунків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі «**Теоретичні засади обліку розрахунків з оплати праці**» було досліджено теоретичні засади бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці, було розглянуто види та структуру заробітної плати, визначено основні нормативно-правові засади обліку заробітної плати та проблемні питання, які стосуються обліку заробітної плати.

У другому розділі «**Організація та методи обліку розрахунків з оплати праці ТОВ «Лего Україна»** розглянуто організаційну структуру аналізованого підприємства «Лего Україна», досліджено ведення бухгалтерського обліку заробітної плати на підприємстві, вивчено теоретичні та практичні засади обліку розрахунків з тимчасової втрати працездатності та методика нарахувань та утримань із заробітної плати.

У третьому розділі «**Внутрішній контроль обліку розрахунків з оплати праці ТОВ «Лего Україна» та способи його вдосконалення»** вивчено систему ведення внутрішнього контролю ТОВ «Лего Україна», розглянуто фінансову звітність підприємства «Лего Україна» за 2020-2021 роки, на основі даних підприємства було побудовано таблиці, за допомогою яких було проаналізовано ефективність праці та використання трудових ресурсів, застосовано метод економіко-математичного моделювання для цілей управління витратами із заробітної плати.

ВИСНОВКИ

1. У кваліфікаційній роботі досліджено теоретичні засади бухгалтерського обліку розрахунків з оплати праці. Розглянуто структуру заробітної плати, яка складається з основної, додаткової та інших заохочувальних та компенсаційних виплат. Також визначено основні нормативно-правові засади обліку заробітної плати, які регулюються Законами України «Про оплату праці», Кодексом Законів про оплату Праці, П(С)БО 26, Конституцією України та інші.

Були досліджені проблемні питання, які стосуються обліку заробітної плати, а саме ведення обліку без застосування комп'ютерних технологій та спеціальних програм, помилки при нарахуванні заробітної плати та відрахувань із неї, важливість бухгалтеру стежити за новими законами стосовно обліку розрахунків з оплати праці та заохочення працівників додатковими виплатами та преміями.

2. Було розглянуто організаційну структуру аналізованого підприємства «Лего Україна», вона складається з дирекції, відділу бухгалтерії, відділу кадрів, відділу маркетингу, відділу зберігання та відвантаження товарів, відділу продажів та відділу інформаційно-технічного забезпечення. Середньорічна чисельність працівників за звітний рік склала 19 осіб. Основним видом діяльності обраного підприємства є оптова торгівля іншими товарами господарського призначення, а саме торгівля іграшками відомої датської торгової марки «LEGO». Робітниками, які безпосередньо створюють для підприємства прибуток, є менеджери з продажів.

3. Досліджено ведення бухгалтерського обліку заробітної плати ТОВ «Лего Україна». Виявлено, що на підприємстві застосовується як синтетичний, так і аналітичний методи обліку. Для нарахування заробітної плати на досліджуваному підприємстві використовуються рахунки 92 «Адміністративні витрати» та 93 «Витрати на збут» по дебету, та рахунок 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» із субрахунками 661 «Розрахунки за заробітною платою» та 663 «Розрахунки за іншими виплатами» до даного рахунку. Було розглянуто документи, які використовуються для аналітичного обліку розрахунків з оплати праці та за

допомогою розрахунко-платіжної відомості П-7 за липень 2021 року було складено журнал господарських операцій при нарахуванні та виплаті заробітної плати.

4. Вивчено систему ведення внутрішнього контролю ТОВ «Лего Україна». Таким чином ми виявили, що на підприємстві немає внутрішнього аудитора чи контролера через невелику чисельність штату, тому внутрішній контроль обліку розрахунків із оплати праці проводить головний бухгалтер. Він перевіряє правильність заповнення документів, нарахування заробітної плати та відрахувань із неї податків, підписує після перевірки платіжні відомості та іншу документацію. Потім дана інформація надається директору організації для підпису, він може затребувати пояснення щодо суми заробітної плати по кожному працівнику окремо. Також були наведені приклади поширених помилок при нарахуванні заробітної плати й інших супутніх процесів та способи їх вирішення згідно чинного законодавства.

5. Розглянуто фінансову звітність підприємства «Лего Україна» за формами 1 та 2. Таким чином виявлено, що підприємство не збиткове та отримало у звітному році чистий прибуток у розмірі 29 971 тис. грн. При цьому прибуток від реалізації товарів та послуг у 2021 році склав 707 779 тис.грн., а у 2020 році, тобто в попередньому році, даний показник склав 542 398 тис.грн., таким чином у звітному році ми спостерігали збільшення прибутку на 165 381 тис.грн. Також за даними підприємства було проаналізовано ефективність використання заробітної плати та продуктивність праці.

6. На основі даних підприємства було побудовано таблиці, які допомогли проаналізувати ефективність праці, використання трудових ресурсів на сильні і слабкі сторони в розрахунках з оплати праці. Таким чином було виявлено, що на підприємстві «Лего Україна» надлишкова чисельність робітників основного виду діяльності на 1 особу, що призвело до пере виплати сум заробітної плати робітникам на 847 тис.грн.

Тому організації рекомендовано зменшити чисельність робітників на 1 особу. Загалом фонд заробітної плати збільшився на 2 617 тис.грн. за рахунок збільшення чисельності персоналу на 3 особи та росту обсягів реалізації товарів та послуг на 165 381 або на 30,4%. При цьому фонд використання робочого часу збільшився на 3 841 люд.годин у звітному році, порівняно з минулим, за рахунок збільшення середньоспискової чисельності робітників на 3 745 люд.годин та збільшення люд.днів, відпрацьованих усіма робітниками, на 117 люд.годин, тобто на аналізованому підприємстві ефективно використовується робочий час.

7. Проаналізовано продуктивність праці ТОВ «Лего Україна». Було виявлено, що середньорічний виробіток одного працівника у звітному році, при порівнянні з попереднім роком, збільшився на 3 351,53 тис. грн., або на 9,98%, але при цьому середньорічний виробіток одного робітника зменшився на 17 636,33 тис.грн., або на 3,01%, це свідчить про те, що продуктивність праці робітників знизилася,. Це пов'язано з тим, що темпи зростання витрат на заробітну плату випереджають темпи продуктивності праці, завдяки аналізу ми виявили, що коефіцієнт випередження складає 0,864, а коефіцієнт зміни заробітної плати на одиницю продукції – 1,119. Таким чином за допомогою формули ми виявили переплату фонду оплати праці на

1 023 тис.грн., а також резерви збільшення обсягу реалізації на 114 322 тис.грн, тому аналізованому підприємству рекомендовано знизити витрати на оплату праці.

Для того, щоб використати дані резерви, обраному підприємству необхідно збільшити середньогодинний виробіток на 112 771 тис.грн., а також скоротити внутрішньозмінні втрати робочого часу на 1 551 тис.грн. За результатами аналізу рентабельності персоналу ми спостерігали ріст даного показника на 174,38 тис.грн., що було обумовлено збільшенням продуктивності праці одного працівника на 177,86 тис.грн. та рентабельності оборону на 1,12 тис.грн, але знизилася частка реалізованої продукції на 4,6 тис.грн.

8. Підприємству «Лего Україна» було надано рекомендації щодо вдосконалення обліку розрахунків з оплати праці, такі як:

- внесення в облікову політику принципи та основні засади обліку заробітної плати ТОВ «Лего Україна»;

- зменшення чисельності робітників на 1 особу та витрати на оплату праці на 1 023 тис.грн., або заохочення та мотивація працівників основного виду діяльності тренінгами;

- впровадження додаткових субрахунків до рахунку 66 «Розрахунки за виплатами працівникам» для більш детального аналізу витрат на оплату праці;

- розробка регламенту внутрішнього контролю заробітної плати головним бухгалтером на підприємстві.

АНОТАЦІЯ

Діденко В.О. «Облік, контроль і аналіз заробітної плати на підприємстві: теорія та практика на прикладі підприємства «Лего Україна»

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності «071 «Облік і оподаткування» за освітньою програмою «Облік і аудит» –

(шифр та назва спеціальності)

(назва освітньої програми)

Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2022.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю розрахунків з оплати праці підприємства, методика та організація обліку і внутрішнього контролю у ТОВ «Лего Україна».

Проаналізовано економічну сутність дефініції «заробітна плата», визначено структуру та види заробітної плати, проблемні питання обліку заробітної плати, нарахувань та утримань із неї, практику відображення інформації про заробітну плату та витрати для підприємства «Лего Україна», проведено аналіз продуктивності праці, ефективності використання трудових ресурсів та витрат, пов'язані зі заробітною платою, застосовано метод економіко-математичного моделювання для цілей управління витратами, визначено шляхи удосконалення обліку та контролю.

Запропоновано розробити облікову політику, використовувати аналітичні субрахунки до рахунку 661, використовувати рахунки 23 «Виробництво», зменшити чисельність робітників, посилити систему внутрішнього контролю за обліком заробітної плати за допомогою розробки регламенту внутрішнього контролю.

Ключові слова: заробітна плата, податки, продуктивність праці, ефективність праці, облік, контроль.

ANNOTATION

Didenko V. “Accounting, control and analysis of wages at the enterprise: theory and practice by the example of the enterprise Lego Ukraine LTD”

Qualifying work on obtaining a master's degree in the specialty

071 “Accounting and Taxation” for the educational program “Accounting and Audit” –

(code and name of the specialty)

(title of the educational program)

Odessa National Economics University. – Odessa, 2022.

The work deals with the theoretical aspects of accounting and control of company's payroll calculations, methodology and organization of accounting and internal control at Lego Ukraine LTD.

Author analysis the economic essence of the definition of “wages”, determines the structure and types of wages, problematic issues of accounting for wages, accruals and deductions from it, the practice of displaying information about wages and expenses for the Lego Ukraine LTD, the analysis of labor productivity, the efficiency of the use of labor resources and costs related to wages was carried out, the method of economic and mathematical modeling was applied for the purposes of cost management, identifies ways to improve accounting and control.

It was proposed to develop accounting policies, to use analytical subaccounts for the account 661, to use accounts 23 “Work in process”, reduce the number of workers, to strengthen system of internal control over payroll accounting by developing internal control regulations.

Keywords: wages, taxes, labor productivity, labor efficiency, accounting, control.